

Επιχειρήματα υπέρ της φύσης

Απώλεια βιοποικιλότητας, προστασία της φύσης
και στρατηγική της ΕΕ για τη φύση

Contents

Η φύση είναι σημαντική, επειδή...	3
Χάνουμε τη φύση με ταχύ ρυθμό...	4
Οι επιπτώσεις από την απώλεια βιοποικιλότητας είναι αισθητές	5
Οι επιπτώσεις θα ενταθούν, εάν αυτή η εξέλιξη δεν αναστραφεί	6
Είναι πράγματι τόσο σημαντικό;	7
Επομένως, γιατί χάνεται η βιοποικιλότητα;	8
Θέλω να μάθω περισσότερα για τη σχέση απώλειας βιοποικιλότητας και κλιματικής αλλαγής	9
Τα γνωρίζει ο κόσμος όλα αυτά;	10
Πώς μπορούμε να σταματήσουμε αυτήν την απώλεια;	11
Υπάρχουν παραδείγματα προς μίμηση;	12
Τι κάνει η Ευρώπη για να λύσει το πρόβλημα;	13
Τι μπορώ να κάνω σε προσωπικό επίπεδο;	15

Η φύση είναι σημαντική, επειδή...

- ✘ Η βιοποικιλότητα αποτελεί τη βάση για κάθε μορφή ζωής στη Γη.
- ✘ Απώλεια βιοποικιλότητας σημαίνει απώλεια ζωτικών πόρων από τους οποίους εξαρτώνται οι κοινωνίες.
- ✘ Τα οικοσυστήματα και τα εδάφη απορροφούν διοξείδιο του άνθρακα, βοηθώντας μας να περιορίσουμε τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Βιοποικιλότητα σημαίνει ποικιλομορφία ζωής στη Γη. Το δίκτυο έμβιων όντων είναι ο ιστός της ζωής, καθαρίζει το νερό που πίνουμε και τον αέρα που αναπνέουμε, επικοινωνεί τις καλλιέργειές μας, ρυθμίζει το κλίμα, διατηρεί τα εδάφη μας γόνιμα και μας παρέχει φάρμακα όπως και πολλά βασικά στοιχεία τα οποία συμβάλλουν στην ανάπτυξη της βιομηχανίας.

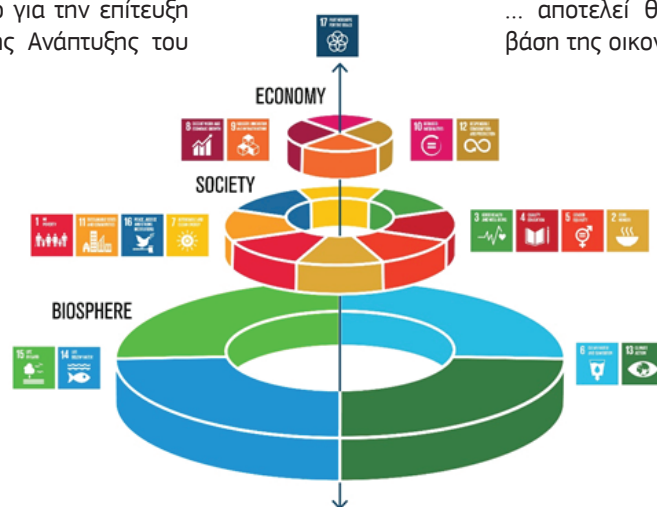
Τα οικοσυστήματα μας προσφέρουν ζωτικές υπηρεσίες διατήρησης του συστήματος, πάνω στο οποίο βασίζεται η ζωή μας. Όταν καταστρέφουμε τη βιοποικιλότητα, καταστρέφουμε αυτό το σύστημα, πρινόζουμε το κλαδί στο οποίο καθόμαστε. Τα διαταραγμένα οικοσυστήματα είναι πιο ευάλωτα και έχουν περιορισμένη μόνο ικανότητα να αντιμετωπίζουν ακραία συμβάντα και νέες νόσους. Τα ισορροπημένα οικοσυστήματα, αντιθέτως, μας προστατεύουν από απρόβλεπτες καταστροφές και, όταν τα χρησιμοποιούμε με βιώσιμο τρόπο, μας προσφέρουν πολλές από τις καλύτερες λύσεις για επείγουσες προκλήσεις.

Χρειαζόμαστε τα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα για πολλούς λόγους. Πέρα από την εγγενή αξία τους και τα άυλα αγαθά που μας παρέχουν, όπως είναι ο πνευματικός πλούτος και η αισθητική τους αξία, τα οικοσυστήματα είναι το θεμέλιο κάθε οικονομίας και κοινωνίας. Αποτελούν την υποδομή στην οποία βασίζεται η ευημερία και η ίδια η ύπαρξή μας.

Η απώλεια βιοποικιλότητας είναι επικίνδυνη. Αυτή η απώλεια αποτελεί...

- ✘ **κλιματικό** ζήτημα, καθώς από την καταστροφή και τις ζημιές των οικοσυστημάτων και των εδαφών επιταχύνεται η κλιματική αλλαγή·
- ✘ **επιχειρηματικό** ζήτημα, καθώς το φυσικό κεφάλαιο προσφέρει βασικούς πόρους στη βιομηχανία·
- ✘ ζήτημα **ασφάλειας**, καθώς η απώλεια φυσικών πόρων, και ιδίως σε αναπτυσσόμενες χώρες, μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις·
- ✘ ζήτημα **επισιτιστικής ασφάλειας**, καθώς οι επικονιαστές και οι οργανισμοί που ζουν μέσα στο έδαφος διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στο σύστημα τροφίμων μας·
- ✘ ζήτημα **υγείας**, καθώς η φύση βελτιώνει την ποιότητα του αέρα, του νερού και του εδάφους, μειώνει την έκθεση σε ρυπογόνους παράγοντες και παρέχει δροσιά στις πόλεις μας·
- ✘ ζήτημα **δικαιοσύνης**, καθώς η απώλεια βιοποικιλότητας πλήττει πιο έντονα τους πλέον φτωχούς, εντείνοντας υφιστάμενες ανισότητες, και
- ✘ ζήτημα **αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών**, καθώς στερούμε από τους απογόνους μας τη βάση για μια ολοκληρωμένη ζωή·
- ✘ **ηθικό** ζήτημα, καθώς δεν θα πρέπει να καταστρέψουμε έναν ζωντανό πλανήτη.

Η φύση αποτελεί το θεμέλιο για την επίτευξη όλων των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ:

Πηγή εικόνας: <https://www.stockholmresilience.org/images/18.36c25848153d54bdba33ec9b/1465905797608/sdgs-food-azote.jpg>

Χάνουμε τη φύση με ταχύ ρυθμό...

- ✘ Οι ανθρώπινες δραστηριότητες έχουν εξωθήσει τον πλανήτη στην έκρηξη μαζική εξαφάνιση ειδών, με ένα εκατομμύριο είδη να απειλούνται με εξαφάνιση.
- ✘ Από το 1970 έως το 2014, ο παγκόσμιος πληθυσμός άγριων ζώων μειώθηκε κατά 60 %.
- ✘ Η βιοποικιλότητα πάνω και κάτω από την επιφάνεια του εδάφους μειώνεται παντού στον κόσμο με πρωτοφανή ταχύτητα.
- ✘ Αυτή η απώλεια σχετίζεται στενά με την κλιματική αλλαγή και αποτελεί μέρος μιας γενικότερης οικολογικής κρίσης.

Ο ρυθμός εξαφάνισης των ειδών είναι σήμερα, σε ολόκληρο τον κόσμο, περίπου 100-1 000 φορές ταχύτερος από αυτόν της εποχής πριν από την εμφάνιση του ανθρώπου. Πρόκειται για το μεγαλύτερο συμβάν εξαφάνισης μετά την εξαφάνιση των δεινοσαύρων. Ο πληθυσμός χερσαίων ειδών της πανίδας και της χλωρίδας, για τα οποία υπάρχουν στοιχεία σε βάθος χρόνου, έχει μειωθεί κατά περίπου 42 % την τελευταία δεκαετία.

Τα τροπικά δάση καταστρέφονται με γοργό ρυθμό, με μια επιφάνεια ίση με αυτή της Ελλάδας να χάνεται κάθε χρόνο. Τα δάση αυτά φιλοξενούν τη μεγαλύτερη βιοποικιλότητα στον πλανήτη. Δασικές εκτάσεις καλύπτουν σήμερα μόνο το 68 % της επιφάνειας που κάλυπταν την προβιομηχανική εποχή.

Εάν η θερμοκρασία του πλανήτη αυξηθεί κατά 2 βαθμούς Κελσίου, **οι τροπικοί κοραλλιογενείς ύφαλοι θα εξαφανιστούν**, καταστρέφοντας τη βιοποικιστική βάση μισού δισεκατομμυρίου ανθρώπων.

Το έδαφος φιλοξενεί μια απίστευτη ποικιλομορφία ζωής: το 25-30 % όλων των ειδών στη Γη περνά τη ζωή του ή ένα μέρος της μέσα στο έδαφος. Η **βιοποικιλότητα του εδάφους** επηρεάζεται έντονα από τις δραστηριότητες του ανθρώπου. Η υποβάθμιση των γαιών και του εδάφους εντείνεται εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), μειώνοντας τις υπηρεσίες που μας προσφέρουν η βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα, όπως είναι η παροχή καθαρού νερού και θρεπτικών τροφίμων, η δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα και η προστασία από τη διάβρωση.

Ιδιαίτερα δραματική είναι η μείωση του πληθυσμού των εντόμων. Τα έντομα είναι σημαντικά καθώς με αυτά τρέφονται μεγαλύτερα ζώα, όπως πτηνά, νυχτερίδες, ερπετά, αμφίβια και ψάρια. Όλα αυτά τα ζώα, εάν στερηθούν αυτήν την πηγή τροφίμων, θα οδηγηθούν στον θάνατο από υποσιτισμό. Τα έντομα προσφέρουν επίσης υπηρεσίες, όπως είναι η επικονίαση, η καταπολέμηση των επιβλαβών οργανισμών και η ανακύκλωση θρεπτικών ουσιών.

Το 2018 μια μελέτη με αντικείμενο τα τροπικά δάση του Πουέρτο Ρίκο ανέφερε απώλειες βιομάζας μεταξύ 98 % και 78 % όσον αφορά τα [αρθρόποδα](#) που αναζητούν την τροφή τους στο έδαφος και διαβιούν στην κομοστέγη, από τη δεκαετία του 1990, με ετήσιες απώλειες της τάξης του 2,5 %. Ως άμεση συνέπεια, έχουν παρατηρηθεί αντίστοιχες μειώσεις πληθυσμών πτηνών, βατράχων και σαυρών στις ίδιες περιοχές.

Το 2019 μια ανασκόπηση 73 παλαιότερων εκθέσεων σχετικά με τη μείωση του πληθυσμού των εντόμων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι επίκαιροι ρυθμοί μείωσης μπορεί να οδηγήσουν σε εξαφάνιση του 40 % των εντόμων παγκοσμίως τις επόμενες δεκαετίες.

Οι θάλασσες υποφέρουν επίσης: σήμερα υπάρχουν περισσότερες από 40 νεκρές ζώνες στους ωκεανούς παγκοσμίως, κυρίως λόγω της εκροής λιπασμάτων σ' αυτούς.

Οι υγροβιότοποι στη δυτική, κεντρική και ανατολική Ευρώπη έχουν μειωθεί κατά 50 % από το 1970, ενώ οι πληθυσμοί των ψαριών και των αμφιβίων έχουν μειωθεί κατά 71 % και 60 % αντίστοιχα την τελευταία δεκαετία. Στη δυτική και κεντρική Ευρώπη, καθώς και στις δυτικές περιοχές της ανατολικής Ευρώπης, τουλάχιστον το 37 % των ψαριών του γλυκού νερού και περίπου το 23 % των αμφιβίων απειλούνται επί του παρόντος με εξαφάνιση.

Σύνδεσμοι:

<https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>

Κόκκινη Λίστα Ευρωπαϊκών Δέντρων:

<https://www.iucn.org/news/species/201909/over-half-europes-endemic-trees-face-extinction>

Γερμανική μελέτη εντόμων: [Hallmann et al., 2017](#)

Μελέτη Πουέρτο Ρίκο: [Lister and Garcia, 2018](#)

Μελέτη Ηνωμένου Βασιλείου:

https://www.somersetwildlife.org/sites/default/files/2019-11/FULL_%20AFI_%20REPORT_%20WEB1_1.pdf

Μελέτη 2019: https://www.insect-respect.org/fileadmin/images/insect-respect.org/Rueckgang_der_Insekten/2019_Sanchez-Bayo_Wyckhuys_Worldwide_decline_of_the_entomofauna_A_review_of_its_drivers.pdf

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320718313636>

Οι επιπτώσεις από την απώλεια βιοποικιλότητας είναι αισθητές

- ✖ Πολλές υπηρεσίες που μας προσφέρει η φύση φθίνουν λόγω της απώλειας βιοποικιλότητας.
- ✖ Σ' αυτές περιλαμβάνονται η διατήρηση των ενδιαιτημάτων, η επικοινωνία, η ρύθμιση της ποσότητας και της ποιότητας του πόσιμου νερού, ο σχηματισμός του εδάφους, η ρύθμιση των πλημμυρών και η δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα.

Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (WWF), **ο κόσμος μας έχει χάσει από το 1970 το 60 % των πληθυσμών άγριων σπονδυλωτών ζώων**. Αυτό σημαίνει ότι περισσότερα από τα μισά πτηνά, θηλαστικά, ερπετά, αμφίβια και ψάρια έχουν χαθεί μέσα σε μόλις 50 χρόνια.

Πολλά από αυτά συμβαίνουν εκτός Ευρώπης, για αυτό και συχνά δεν καταγράφονται. Το 30-40 % της μακρόβιας βλάστησης έχει πεθάνει ή καταστραφεί τα τελευταία 50 χρόνια και σχεδόν το 50 % των κοραλλιογενών υφάλων έχει καταστραφεί. Αλλά και στην Ευρώπη υπάρχουν σημαντικές απώλειες. Στη Γερμανία, μια μελέτη αποκάλυψε το 2017 μείωση της **βιομάζας** ιπτάμενων εντόμων σε προστατευόμενες περιοχές κατά 76 % από το 1990 — απώλεια της τάξης του 3 % ανά έτος.

Εάν δεν αλλάξουμε πορεία, όλη η ανθρωπότητα θα υποστεί τις συνέπειες. Χρειαζόμαστε μια βαθιά και μετασχηματιστική αλλαγή για να αναχαιτίσουμε την απώλεια βιοποικιλότητας πάνω και κάτω από την επιφάνεια του εδάφους, και να σταματήσουμε να βλάπτουμε τη φύση. Επί του παρόντος, οι άνθρωποι που επηρεάζονται περισσότερο ανήκουν σε αγροτικές κοινότητες αναπτυσσόμενων χωρών, οι οποίες εξαρτώνται άμεσα από τη φύση για να καλύψουν τις καθημερινές ανάγκες τους, αλλά οι πιθανές επιπτώσεις θα είναι πολύ πιο ευρείες.

Το ζήτημα δεν είναι μόνο η απώλεια άγριων ειδών. Εάν χάσουμε τη βιοποικιλότητα, θα χάσουμε και τις υπηρεσίες που μας παρέχουν τα οικοσυστήματα —όλα αυτά που η φύση κάνει για εμάς δωρεάν. Ένας στους τέσσερις φτωχούς και το 90 % των ανθρώπων που ζουν υπό συνθήκες ακραίας φτώχειας σε παγκόσμιο επίπεδο εξαρτώνται μερικώς από τα δάση όσον αφορά τις βιοποριστικές τους δραστηριότητες —πέρα ταύτα, στα τροπικά δάση παρατηρείται έντονα η απώλεια βιοποικιλότητας.

Στον αναπτυσσόμενο κόσμο, ενώ η συνολική αξία της φυτικής παραγωγής έχει τριπλασιαστεί από το 1970, οι άλλες συνεισφορές της φύσης, όπως ο εδαφικός οργανικός άνθρακας και η ποικιλότητα επικονιαστών, έχουν μειωθεί, το οποίο καταδεικνύει ότι αυτά τα βραχυπρόθεσμα κέρδη παραγωγικότητας δεν είναι βιώσιμα.

Η υποβάθμιση του εδάφους έχει ήδη μειώσει την παραγωγικότητα του ενός τετάρτου της παγκόσμιας χερσαίας επιφάνειας. Στην Ευρώπη οι πληθυσμοί των άγριων επικονιαστών μειώνονται δραματικά όσον αφορά την ποικιλότητα και την αφθονία τους, ενώ πολλοί φτάνουν στα όρια της εξαφάνισης. Σύμφωνα με την Κόκκινη Λίστα Ευρωπαϊκών Δέντρων, περισσότερα από τα μισά ενδημικά δέντρα της Ευρώπης απειλούνται με εξαφάνιση.

Βλ. <https://www.iucn.org/tags/work-area/red-list>

https://wwf.panda.org/knowledge_hub/all_publications/living_planet_report_2018/

Οι επιπτώσεις θα ενταθούν, εάν αυτή η εξέλιξη δεν αναστραφεί

- ✘ Η απώλεια βιοποικιλότητας επιφέρει «κύματα εξαφάνισης ειδών», με την απώλεια ενός είδους να οδηγεί στην επόμενη και ούτω καθεξής.
- ✘ Περισσότεροι από 5 δισεκατομμύρια άνθρωποι θα αντιμετωπίσουν μεγαλύτερη ρύπανση των υδάτων και ανεπαρκή επικοινωνία για τη διατροφή τους σύμφωνα με μελλοντικά σενάρια για τον τρόπο χρήσης της γης και την κλιματική αλλαγή.
- ✘ Όταν βλάπτουμε τα οικοσυστήματα, εκπέμπουν διοξείδιο του άνθρακα, αντί να το δεσμεύουν. Τέτοιοι «βρόγχοι ανάδρασης» επιταχύνουν τη διαδικασία της κλιματικής αλλαγής.

Η απώλεια βιοποικιλότητας καθιστά αδύνατη την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Ήδη οι μισοί από τους 44 στόχους που σχετίζονται με τη φτώχεια, την πείνα, την υγεία, το νερό, τις πόλεις, το κλίμα, και την υποβάθμιση των ωκεανών και του εδάφους υπονομεύονται από σημαντικές αρνητικές τάσεις στη φύση και τις υπηρεσίες που παρέχει στους ανθρώπους.

Μια από τις μεγαλύτερες ανησυχίες σχετικά με την κλιματική αλλαγή και την απώλεια βιοποικιλότητας είναι η ύπαρξη σημείων καμψής. Πρόκειται για κρίσιμα όρια, στα οποία δεν θα πρέπει να φτάσουμε ποτέ, καθώς η υπέρβαση ενός σημείου καμψής μπορεί να οδηγήσει σε έντονες απότομες αλλαγές και να οδηγήσει ένα σύστημα σε μια διαφορετική κατάσταση. Τέτοιες αλλαγές είναι δύσκολο ή και αδύνατο να αναστραφούν και μπορεί να έχουν δραματικό αρνητικό αντίκτυπο. Ένα παράδειγμα από το παρελθόν είναι η κατάρρευση της αλιείας γάδου στη Νέα Γη του Καναδά τη δεκαετία του 1990, όταν η βιομάζα του γάδου έπεσε απότομα στο 1 % του προηγούμενου επιπέδου της λόγω συνεχούς υπεραλίευσης. Το απόθεμα γάδου δεν αναμένεται να ανακάμψει πριν από το 2030 το νωρίτερο.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, στο περιβάλλον, έχουν αναγνωριστεί διάφορα σημαντικά σημεία καμψής, μεταξύ άλλων στο στρώμα πάγου της Γροιλανδίας, στους αλπικούς παγετώνες, σε ερημοποιημένα εδάφη και κοραλλιογενείς υφάλους. Αυτά τα σημεία καμψής ενδέχεται να αποτελούν μη αναστρέψιμες εξελίξεις —δηλαδή αφητηρίες αυτοενισχυόμενων βρόγχων ανάδρασης με κίνδυνο περιβαλλοντικής κατάρρευσης.

Σχεδόν το ένα τρίτο των κοραλλιογενών υφάλων, των καρχαριών και των συγγενικών ειδών τους, και πάνω από ένα τρίτο των θαλάσσιων θηλαστικών απειλούνται σήμερα με εξαφάνιση.

Η απώλεια βιοποικιλότητας αποτελεί βασική αιτία συρράξεων και μετανάστευσης, επηρεάζοντας τα ζωτικά συμφέροντα όλων των κοινωνιών. Επίσης, είναι ένα πολύ άσχημο νέο για τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τις ετήσιες εκθέσεις παγκόσμιων κινδύνων του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, στοιχεία του φυσικού κεφαλαίου, όπως ο αέρας, τα ύδατα, τα εδάφη και η βιοποικιλότητα, συγκαταλέγονται στους πιο πιθανούς και σοβαρούς παράγοντες που θέτουν σε κίνδυνο την οικονομία και την κοινωνία μας.

Ο αμερικανός βιολόγος Paul Ehrlich συνέκρινε κάποτε την απώλεια ειδών με την τυχαία αφαίρεση ήλων από το φτερό ενός αεροπλάνου. Το αεροπλάνο μπορεί να συνεχίσει να πετά για ένα διάστημα, αλλά κάποια στιγμή θα συμβεί το κακό.

ΩΣΤΟΣΟ, ακόμα υπάρχει ελπίδα! Ακόμα έχουμε τον χρόνο για να αναστρέψουμε την απώλεια βιοποικιλότητας και να διατηρήσουμε την κλιματική αλλαγή σε διαχειρίσιμα επίπεδα, υπό την προϋπόθεση ότι θα δράσουμε γρήγορα και συλλογικά σε ευρεία κλίμακα! Ο χρόνος είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε. Σύμφωνα με τις τελευταίες ειδικές εκθέσεις της Διακυβερνητικής Ομάδας για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), τα επόμενα δέκα χρόνια θα είναι καθοριστικά.

Σύνδεσμοι

Παγκόσμια Έκθεση Κινδύνων 2020 του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ:

<https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2020>

Έκθεση για την κατάσταση του περιβάλλοντος (SOER), Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος:

<https://www.eea.europa.eu/publications/soer-2020>

Είναι πράγματι τόσο σημαντικό;

- ✘ Από τη δεκαετία του 1970 η ανθρωπότητα χρησιμοποιεί περισσότερους πόρους από αυτούς που μπορεί να παράγει η Γη σε ένα έτος.
- ✘ Σήμερα θα χρειαζόμασταν 1,6 φορές τη Γη, για να καλύψουμε αυτά που ζητάμε από τη φύση κάθε χρόνο.
- ✘ Έως και 300 εκατομμύρια άνθρωποι αντιμετωπίζουν ήδη υψηλότερο κίνδυνο πλημμυρών και τυφώνων λόγω απώλειας παράκτιων ενδιαιτημάτων και προστασίας.

Ο αντίκτυπος της συλλογικής μας δραστηριότητας στη φύση είναι πρωτοφανής στην ιστορία του πλανήτη.

Η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει έως τώρα αλλοιώσει σε σημαντικό βαθμό τα τρία τέταρτα του χερσαίου και τα δύο τρίτα του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Το 2019 η λεγόμενη «Ημέρα Ενεργειακής Υπέρβασης της Γης», ημέρα που είχαν ήδη εξαντληθεί οι πόροι τους οποίους η Γη μπορεί να αναπληρώσει μέσα στην ίδια χρονιά, έπεσε στις 29 Ιουλίου.

Πάνω από ένα τρίτο της παγκόσμιας χερσαίας επιφάνειας και σχεδόν τρία τέταρτα των πόρων γλυκού νερού είναι πλέον αφιερωμένα στη φυτική και ζωική παραγωγή.

Απώλεια βιοποικιλότητας σημαίνει απώλεια δυνατοτήτων για το μέλλον, όπως είναι η δυνατότητα ανάπτυξης νέων φαρμάκων. Περίπου το 70 % των αντικαρκινικών φαρμάκων είναι είτε φυσικά είτε συνθετικά προϊόντα εμπνευσμένα από τη φύση, ενώ η περίθαλψη για περισσότερους από 4 δισεκατομμύρια ανθρώπους βασίζεται κατά κύριο λόγο σε φυσικά φάρμακα. Απώλεια βιοποικιλότητας σημαίνει απώλεια αναρίθμητων φαρμάκων, πριν καν ανακαλυφθούν μια ανεπανόρθωτη απώλεια για την ανθρωπότητα.

Το ζήτημα είναι επίσης σημαντικό σε προσωπικό επίπεδο. Η φύση λειτουργεί προληπτικά και θεραπευτικά στην υγεία. Η τακτική επαφή με τη φύση μπορεί να μειώσει το άγχος και να ενισχύσει τη σωματική δραστηριότητα, έχοντας θετική επίδραση στη διάθεση, την αυτοσυγκέντρωση και την υγεία, καθώς και να μειώσει κινδύνους που σχετίζονται με μη ενεργούς τρόπους ζωής. Πρόσφατες εκθέσεις της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα (CBD) και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) επιβεβαιώνουν ότι τα υγιή οικοσυστήματα είναι το κλειδί για την πρόληψη των νόσων και πρέπει να θεωρούνται θεμελιώδης πυλώνας για μια αποδοτική, από πλευράς κόστους, υγειονομική περίθαλψη.

Το γεωργικό σύστημα της Ευρώπης έχει επίσης γίνει σημαντικός μοχλός ώθησης της απώλειας βιοποικιλότητας. Η ευρέως διαδεδομένη χρήση παρασιτοκτόνων και λιπασμάτων, η διάβρωση του εδάφους και η αντικατάσταση μεικτών δασών από μονοκαλλιέργειες έχουν αρνητικό αντίκτυπο στα ευρωπαϊκά οικοσυστήματα. Όταν τα εδάφη υποβαθμίζονται, γίνονται λιγότερο γόνιμα, απαιτούν περισσότερα χημικά προϊόντα και χάνουν την ικανότητά τους να συγκρατούν το νερό και να δεσμεύουν το διοξείδιο του άνθρακα. Αυτό κατά συνέπεια οδηγεί σε συχνές και έντονες πλημμύρες, και συμβάλλει στην έκλυση αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Εκτός από τις πιέσεις που το σύστημα τροφίμων μας ασκεί στα ύδατα, στα οικοσυστήματα και στη βιοποικιλότητα, χονδρικά, το ένα τρίτο όλων των τροφίμων που παράγονται σήμερα στον κόσμο κατασπαταλάται. Πρόκειται για συνολικά 1,3 δισεκατομμύρια τόνους κάθε χρόνο. Στην ΕΕ κατά προσέγγιση το ένα πέμπτο της παραγωγής τροφίμων μας χάνεται ή κατασπαταλάται. Αυτό αντιστοιχεί σε 88 εκατομμύρια τόνους τροφίμων με κόστος 143 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Σύνδεσμοι

Βιοποικιλότητα και υγεία: <https://www.cbd.int/health/stateofknowledge/>

Ημέρα Ενεργειακής Υπέρβασης: <https://www.overshootday.org/>

Επομένως, γιατί χάνεται η βιοποικιλότητα;

- ✘ Η απώλεια ενδιαιτημάτων, η υπερεκμετάλλευση, η κλιματική αλλαγή και η εξάπλωση χωροκατακτητικών ξένων ειδών συμβάλλουν στην απώλεια βιοποικιλότητας.
- ✘ Γενεσιουργός αιτία της όμως είναι οι μη βιώσιμες ανθρώπινες δραστηριότητες.
- ✘ Οι ανάγκες μας για νέους πόρους προωθούν την αποδάσωση, αλλάζουν τα πρότυπα χρήσης της γης και καταστρέφουν φυσικά ενδιαιτήματα σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η κύρια αιτία της κλιματικής και οικολογικής κρίσης είναι τα μη βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης.

Το σωρευτικό αποτέλεσμα ενός οικονομικού μοντέλου, στο οποίο σχεδιάζουμε, κατασκευάζουμε, χρησιμοποιούμε και κατόπιν απορρίπτουμε, αντί να ξαναχρησιμοποιήσουμε ή να ανακυκλώσουμε, έχει ακούσιες παρενέργειες.

Η εξόρυξη και η επεξεργασία υλών, καυσίμων και τροφίμων είναι η βασική αιτία για την απώλεια βιοποικιλότητας κατά 90 % και για τις μισές εκπομπές αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου σύμφωνα με τη Διεθνή Επιτροπή Πόρων.

Το σημερινό καταναλωτικό οικονομικό μοντέλο δείχνει ότι οι πολιτικοί κύκλοι και οι δημόσιοι και χρηματοπιστωτικοί θεσμοί συχνά εστιάζουν σε βραχυπρόθεσμες ανησυχίες, παραβλέποντας τις ευρύτερες μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.

Η κλιματική αλλαγή έχει ήδη αντίκτυπο στην απώλεια βιοποικιλότητας, αλληλεπιδρώντας με άλλους μοχλούς ώθησης, τους οποίους και επιδεινώνει. Είναι επίσης πιθανό ότι θα επιτείνει τις επιπτώσεις άλλων αιτιών απώλειας βιοποικιλότητας στο μέλλον. Αυτές οι επιπτώσεις θα είναι ακόμα πιο έντονες, καθώς η θερμοκρασία συνεχίζει να αυξάνεται.

Στην Ευρώπη, η κύρια αιτία της απώλειας βιοποικιλότητας είναι η αλλαγή χρήσης της γης. Οι πρακτικές καλλιέργειας και δασοκομίας έχουν εντατικοποιηθεί, το οποίο σημαίνει περισσότερα χημικά πρόσθετα, λιγότερο ελεύθερο χώρο μεταξύ των αγρών και μικρότερη ποικιλία καλλιεργειών. Αυτή η έλλειψη ποικιλίας σημαίνει, για παράδειγμα, πολύ λιγότερα έντομα και, συνεπώς, λιγότερα πτηνά. Επιδότησεις της παραγωγής που ενθαρρύνουν περισσότερο την ποσότητα από ό,τι την ποιότητα και την ποικιλία αποτελούν επίσης έναν παράγοντα για την όξυνση της κατάστασης.

Πέραν αυτού, οι πόλεις και οι αστικές περιοχές έχουν επεκταθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό, απομονώνοντας εδάφη και αφήνοντας λιγότερο χώρο για τη φύση. Και όταν οι γεωργικές εκτάσεις και η αστική ανάπτυξη δεν αφήνουν χώρο στη φύση, το αποτέλεσμα είναι απώλεια βιοποικιλότητας. Πολλοί πολίτες και πολλές επιχειρήσεις δεν έχουν συνείδηση του βαθμού στον οποίο η κοινωνία μας εξαρτάται από τη βιοποικιλότητα. Η χρήση του ΑΕγχιΠ ως μοναδικής μονάδας μέτρησης της οικονομικής ανάπτυξης μπορεί επίσης να συγκαλύψει την πλήρη έκταση που έχει ο αντίκτυπός μας στο περιβάλλον.

Σύνδεσμοι

<https://sdg.iisd.org/news/global-outlook-highlights-resource-extraction-as-main-cause-of-climate-change-biodiversity-loss/>

https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/27518/GRO_2019_SPM_EN.pdf?sequence=1&isAllowed

Θέλω να μάθω περισσότερα για τη σχέση απώλειας βιοποικιλότητας και κλιματικής αλλαγής

- ✘ Ο αντίκτυπος της παγκόσμιας απώλειας βιοποικιλότητας είναι εξίσου αρνητικός όσο και ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής.
- ✘ Η απώλεια βιοποικιλότητας και η κλιματική αλλαγή δεν είναι απλά αλληλένδετες —είναι αλληλεξαρτώμενες.
- ✘ Η προστασία της βιοποικιλότητας και η αποκατάσταση οικοσυστημάτων είναι όμως ένα εξαιρετικό μέσο αντιμετώπισης των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής.

Η κλιματική αλλαγή είναι καταστροφική. Σύμφωνα με τη διατύπωση μιας διοργανικής μελέτης προβλέψεων που εκπόνησε το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ανάλυσης Στρατηγικών και Πολιτικής (ESPAS) για τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, οι αποφάσεις σε σχέση με το κλίμα δεν θα καθορίσουν απλά το μέλλον των οικονομιών και των κοινωνιών μας, αλλά επίσης αυτό του ανθρώπινου είδους.

Και σαν να μην έφτανε αυτό, η βιοποικιλότητα επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την κλιματική κρίση. Πέρα από τον αντίκτυπο της στην ανθρώπινη ευημερία, **η κλιματική αλλαγή κάνει τα οικοσυστήματα πιο ευάλωτα** και εντείνει τις επιπτώσεις άλλων μοχλών ώθησης της απώλειας βιοποικιλότητας, όπως είναι η απώλεια και ο κατακερματισμός ενδιαιτημάτων, η ρύπανση, η υπερεκμετάλλευση και τα χωροκατακτητικά ξένα είδη.

Η κλιματική αλλαγή ήδη προκαλεί δραματικές αλλαγές στα χερσαία και θαλάσσια πολιτικά τοπία, όπως και αύξηση των δασικών πυρκαγιών, με την αύξηση της θερμοκρασίας να κάνει τα άγρια ζώα να υποφέρουν, ενώ τα πολιτικά ενδιαιτήματα αλλάζουν και οι ήπειροι φλέγονται. Οι θάλασσές μας απορροφούν περισσότερο από 90 % του πλεονάσματος θερμότητας της Γης και, καθώς θερμαίνονται, γίνονται λιγότερο φιλόξενες για τη θαλάσσια ζωή και εκλύουν περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Οι λειμώνες και οι σαβάνες χάνονται, ερημοποιούνται και υποβαθμίζονται πιο γρήγορα από οποιοδήποτε άλλο είδος ενδιαιτήματος στον πλανήτη ως αποτέλεσμα της αύξησης της θερμοκρασίας.

Αυτή η απώλεια βιοποικιλότητας έχει ταυτόχρονα αρνητικό αντίκτυπο στο κλίμα. Αντί να δεσμεύουν διοξείδιο του άνθρακα στα εδάφη και στη βιομάζα, τα οικοσυστήματα το εκλύουν ξανά στην ατμόσφαιρα. Η αποδάσωση αυξάνει την ποσότητα διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα, το οποίο με τη σειρά του προκαλεί περαιτέρω απώλεια βιοποικιλότητας.

Συνεπώς, η απώλεια βιοποικιλότητας και η κλιματική αλλαγή είναι αλληλένδετες και αλληλεξαρτώμενες. Δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την απώλεια βιοποικιλότητας, χωρίς να αντιμετωπίσουμε την κλιματική αλλαγή, και δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την κλιματική αλλαγή, χωρίς να αντιμετωπίσουμε την απώλεια βιοποικιλότητας.

Θετικό στοιχείο είναι, ωστόσο, ότι η διατήρηση και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας μπορεί να συμβάλουν ουσιαστικά στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής —στον βαθμό που το 30 % των στόχων που έχουμε θέσει για την άμβλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής θα μπορούσε να επιτευχθεί με λύσεις βασιζόμενες στη φύση, όπως είναι η αποκατάσταση των δασών, των εδαφών και των υγροβιοτόπων. Η αλλαγή της συμπεριφοράς και των καταναλωτικών προτύπων μας, όπως της υπέρμετρης κατανάλωσης κρέατος, θα μπορούσε να μειώσει περαιτέρω τις πιέσεις που ασκούνται τόσο στη βιοποικιλότητα όσο και από την κλιματική αλλαγή.

«Παγκόσμιες τάσεις έως το 2030» (Ευρωπαϊκό Σύστημα Ανάλυσης Στρατηγικών και Πολιτικής, 2019):

https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/ESPAS_Report2019.pdf

Η κλιματική αλλαγή και η απώλεια βιοποικιλότητας ως δύο όψεις του ίδιου νομίσματος:

https://wwf.panda.org/our_work/climate_and_energy/climate_nature_future_report/

Τα γνωρίζει ο κόσμος όλα αυτά;

Η ευαισθητοποίηση για τη σημασία της βιοποικιλότητας είναι ακόμη χαμηλή, αλλά αυξάνεται.

Μελέτες, όπως η «Παγκόσμια Αξιολόγηση των Υπηρεσιών της Βιοποικιλότητας και των Οικοσυστημάτων της Διακυβερνητικής Πλατφόρμας για τη Βιοποικιλότητα και τις Οικοσυστημικές Υπηρεσίες (IPBES)», που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2019, αλλά και τηλεοπτικά προγράμματα όπως η σειρά «Blue Planet», συμβάλλουν στην αποκατάσταση μιας ισορροπημένης εικόνας.

Σε έρευνα του Ευρωβαρόμετρου που δημοσιεύτηκε τον Μάιο του 2019 με περισσότερους από 27 000 συμμετέχοντες από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, το 95 % των ερωτηθέντων συμφώνησε ότι έχουμε υποχρέωση να προστατεύσουμε τη φύση και ότι η προστασία της φύσης είναι ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Περίπου το 93 % συμφώνησε επίσης ότι η υγεία και η ευημερία μας βασίζονται στη φύση και τη βιοποικιλότητα. Ένας αυξανόμενος αριθμός πολιτών συνειδητοποιεί τον θετικό ρόλο που διαδραματίζουν η φύση και τα οικοσυστήματα για την υγεία και την επισιτιστική ασφάλεια, τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτή, πέραν των άλλων οφελών της.

Ωστόσο, καθώς η δυναμική του ζητήματος της βιοποικιλότητας επαφίεται σε διαφορετικούς παράγοντες, όπως τις επιχειρήσεις, τα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης ή τους πολίτες, δεν έχει επιτευχθεί ακόμα γενική ομοφωνία σχετικά με την επείγουσα ανάγκη αντιμετώπισης των άμεσων και έμμεσων μοχλών ώθησης της απώλειας βιοποικιλότητας.

Σύνδεσμος προς το Ευρωβαρόμετρο

<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2194>

Έκθεση της Διακυβερνητικής Πλατφόρμας για τη Βιοποικιλότητα και τις Οικοσυστημικές Υπηρεσίες (IPBES):

<https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>

Πώς μπορούμε να σταματήσουμε αυτήν την απώλεια;

- ✘ Χρειαζόμαστε δραστικές περικοπές των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και αναβάθμιση των διαθέσιμων λύσεων.
- ✘ Χρειαζόμαστε μια φιλόδοξη παγκόσμια συμφωνία ανάσχεσης της απώλειας βιοποικιλότητας στη 15η Διάσκεψη των Μερών της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα (CBD COP 15) το επόμενο έτος στην Κίνα, όπως αυτό ορίστηκε στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.
- ✘ Το επερχόμενο πλαίσιο βιοποικιλότητας για μετά το 2020 πρέπει να θέσει τη φύση σε τροχιά αποκατάστασης μέσω μιας γρήγορης και εις βάθος μετασχηματιστικής αλλαγής.

Οι επιστήμονες υποστηρίζουν πως τα επόμενα δέκα χρόνια είναι κρίσιμα. Χρειαζόμαστε βαθιές αλλαγές στον τρόπο ζωής και επιχειρηματικότητάς μας, από το σύστημα ενέργειας και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούμε τη γη, μέχρι τα κτίρια, τις πόλεις, τις μεταφορές και τα τρόφιμά μας, ενώ πρέπει επίσης να προσεγγίσουμε ένα ουδέτερο ισοζύγιο υποβάθμισης του εδάφους έως το 2030 και ένα ουδέτερο ισοζύγιο εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050 ή νωρίτερα. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η απάντηση της ΕΕ σε αυτήν την κρίση.

Πολλές λύσεις υπάρχουν ήδη, αλλά πρέπει να τις χρησιμοποιήσουμε σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα. Πρέπει να τις εφαρμόσουμε γρήγορα, να χρησιμοποιήσουμε καθαρότερες πηγές ενέργειας, να σταματήσουμε την αποδάσωση, να διαχειριστούμε καλύτερα τη γη και να στραφούμε προς τη βιώσιμη γεωργία.

Πρέπει να περικόσουμε δραστικά τις νέες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και να αρχίσουμε να αφαιρούμε διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα. Η φωτοσύνθεση των φυτών και του πλαγκτόν είναι η καλύτερη τεχνολογία δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα που διαθέτουμε, συνεπώς πρέπει να προστατεύσουμε και να αποκαταστήσουμε τα οικοσυστήματα, σταματώντας την υποβάθμισή τους. Επίσης, χρειαζόμαστε μια μετάβαση η οποία θα λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα όλων, έτσι ώστε να αποφευχθεί μια κατάσταση στην οποία οι άνθρωποι θα φοβούνται περισσότερο τα προτεινόμενα μέτρα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Για να αναλάβει παγκόσμιο ηγετικό ρόλο στην Κίνα, η ΕΕ θα πρέπει να πείσει τους εταίρους της ότι ήδη δραστηριοποιείται για την προστασία της βιοποικιλότητας, τόσο εντός όσο και εκτός Ευρώπης.

Χρειαζόμαστε ευαισθητοποίηση για τη βιοποικιλότητα, η οποία θα πρέπει να εισρέει στη λήψη των πολιτικών αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα και όλους τους τομείς, από τη γεωργία και την κτηνοτροφία έως τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και τις μεταφορές. Ο μετασχηματισμός του πολιτισμού και της οικονομίας μας με στόχο τη βιωσιμότητα θα απαιτήσει πιο ολοκληρωμένη σκέψη και μια πιο ολιστική προσέγγιση της κοινωνικής πολιτικής.

Οι επιχειρήσεις έχουν αρχίσει να αντιλαμβάνονται ότι εξαρτώνται από τους φυσικούς πόρους για την προμήθεια τροφίμων, ινών και οικοδομικών υλικών. Τα οικοσυστήματα επικονιάζουν τις καλλιέργειες, καθαρίζουν τα ύδατα, συμβάλλουν στην αποσύνθεση των απορριμμάτων και ρυθμίζουν το κλίμα. Η απώλεια της φύσης συνεπάγεται άμεσο κόστος για τις επιχειρήσεις όσον αφορά στους επιχειρηματικούς κινδύνους, στη συνέχεια των εφοδιαστικών αλυσίδων, και στους κινδύνους για την ευθύνη και τη φήμη τους, καθώς και το μερίδιό τους στην αγορά και τα οικονομικά τους.

Οι διορατικές επιχειρήσεις αναγνωρίζουν αυτούς τους κινδύνους, αλλά η ευαισθητοποίησή τους δεν έχει καταστεί ακόμα κοινός τόπος, καθώς είναι περιορισμένη η γνώση για το πώς τα επιχειρηματικά μοντέλα και η προμήθεια πρώτων υλών εξαρτώνται από τη φύση και τη βιοποικιλότητα. Η πολιτική θα πρέπει να παράσχει ένα πλαίσιο που θα δίνει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να υιοθετήσουν καταναλωτικά και παραγωγικά μοντέλα, τα οποία θα υποστηρίζουν τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της βιοποικιλότητας. Μια προσέγγιση φιλική προς τη βιοποικιλότητα θα χαίρει της εύνοιας των πελατών και θα δημιουργήσει νέες εμπορικές ευκαιρίες για όλους.

Σύνδεσμοι

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf

<https://www.newscientist.com/article/2201697-destruction-of-nature-is-as-big-a-threat-to-humanity-as-climate-change/#ixzz67LcfLAVb>

Υπάρχουν παραδείγματα προς μίμηση;

Πολλές εταιρείες αναγνωρίζουν σήμερα τη σημασία της αξιολόγησης, αποτίμησης και λογιστικής καταχώρισης του περιβαλλοντικού αντίκτυπου τους και της εξάρτησής τους από το φυσικό κεφάλαιο και τις υπηρεσίες των οικοσυστημάτων, κατανοώντας πώς αυτό μπορεί να τις βοηθήσει να αξιολογήσουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο και να τις εξοπλίσει με ένα ολοκληρωμένο σύστημα μέτρησης βιωσιμότητας για τον 21ο αιώνα.

Τα πλεονεκτήματα για τις επιχειρήσεις περιλαμβάνουν:

- ✘ μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα επιχειρηματικών μοντέλων
- ✘ εξοικονόμηση κόστους
- ✘ αυξήσεις επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας
- ✘ αύξηση μεριδίου αγοράς
- ✘ πρόσβαση σε νέες αγορές, προϊόντα και υπηρεσίες
- ✘ προβλέψιμες και σταθερές εφοδιαστικές αλυσίδες, και
- ✘ καλύτερες σχέσεις με εμπλεκόμενους φορείς και πελάτες.

Μεγάλες εταιρείες δραστηριοποιούνται ενεργά εντός της συμμαχίας για την εξεύρεση λύσεων βασισμένων στη φύση που προέκυψε στη Σύνοδο Κλιματικής Δράσης το 2019 στη Νέα Υόρκη.

Οι ευρωπαίοι πρωτοπόροι του χρηματοοικονομικού τομέα αναπτύσσουν τεχνολογίες μέτρησης του αντίκτυπου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου. Η πλατφόρμα για τις επιχειρήσεις και τη βιοποικιλότητα περιλαμβάνει αρκετές μελέτες περιπτώσεων από όλη την Ευρώπη: https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα προς μίμηση για τους φορείς χάραξης πολιτικής. Στοχευμένες δράσεις διατήρησης ειδών έχουν αποδειχθεί συχνά αποτελεσματικές στην Ευρώπη. Ο πληθυσμός του ιβηρικού λύγκα έχει π.χ. ανακάμψει από τα πρόθυρα της εξαφάνισης όπου βρισκόταν (από 52 άτομα το 2002 σε 327 το 2014) και, επίσης στην Ισπανία, ο βασιλαετός έχει ανακάμψει από περίπου 30 ζεύγη τη δεκαετία του 1970 σε περισσότερα από 300 ζεύγη το 2011 —και στις δύο περιπτώσεις με τη βοήθεια του ταμείου LIFE της ΕΕ. Από το 1992 το Ταμείο LIFE της ΕΕ έχει συνεισφέρει πάνω από 3 δισ. Ευρώ σε έργα φύσης σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Για περισσότερα παραδείγματα βλ. τα βραβεία Natura 2000: https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm

Περισσότερα παραδείγματα σχετικά με το πρόγραμμα LIFE <https://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>

Για περισσότερα παραδείγματα λύσεων βασισμένων στη φύση για δράσεις από όλη την Ευρώπη βλ. <https://oppla.eu/nbs/case-studies>

για περισσότερα παραδείγματα από όλο τον κόσμο βλ. <https://nature4climate.org/nbs-case-studies/>.

Τι κάνει η Ευρώπη για να λύσει το πρόβλημα;

- ✘ Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θέτει το πλαίσιο για τη φιλόδοξη ατζέντα που χρειαζόμαστε.
- ✘ Η Ευρώπη διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στην εκστρατεία για την επίτευξη μιας φιλόδοξης συμφωνίας το επόμενο έτος στην Κίνα.
- ✘ Εγκρίθηκε μια νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την αντιμετώπιση της απώλειας βιοποικιλότητας.
- ✘ Η ΕΕ είναι ένας σημαντικός φορέας παροχής υποστήριξης και χρηματοδότησης εγχειρημάτων προστασίας της βιοποικιλότητας σε όλον τον πλανήτη.

Οι προσπάθειες, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ανάσχεσης της απώλειας βιοποικιλότητας που παρατηρείται πάνω και κάτω από την επιφάνεια του εδάφους περιλαμβάνουν τη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020 (Η Ασφάλεια Ζωής Μας, το Φυσικό Μας Κεφάλαιο: η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020), **το σχέδιο δράσης του 2017** για τη βελτίωση της εφαρμογής της (Ένα Σχέδιο Δράσης για τη Φύση, τους Ανθρώπους και την Οικονομία) και ισχυρή νομοθεσία, όπως τις οδηγίες για τα πετρώματα και τα ενδιαιτήματα, την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα, την οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική και το δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000.

Αν και έως σήμερα έχουν σημειωθεί περιορισμένες μόνο επιτυχίες όσον αφορά στην ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας, η κατάσταση αναμένεται να αλλάξει με την έγκριση της νέας στρατηγικής.

Η επερχόμενη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα θα περιέχει φιλόδοξες και ρεαλιστικές δεσμεύσεις. Τα βασικά στοιχεία της είναι: περισσότερη προστασία της φύσης, ένα φιλόδοξο Σχέδιο Αποκατάστασης της Φύσης για την αποκατάσταση υγιών οικοσυστημάτων και ένα πλαίσιο που θα καθιστά δυνατή και θα προωθεί μία μετασχηματιστική αλλαγή. Στόχος είναι η ενθάρρυνση της ένταξης των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που αυτά παρέχουν σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες σύμφωνα με την αρχή της μη πρόκλησης βλάβης στη βιοποικιλότητα και το κλίμα.

Η Ευρώπη αποσκοπεί στη σύναψη μιας συμφωνίας για ένα φιλόδοξο παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα από τους ηγέτες του κόσμου. Αυτό θα είναι το ισοδύναμο του γκολ στο Παρίσι 1,5 °. Αυτή η 15η Διάσκεψη των Μερών της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα (CBD COP 15) θα εξετάσει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην πορεία για την επίτευξη των επίκαιρων παγκόσμιων στόχων βιοποικιλότητας και θα ανεβάσει το επίπεδο των φιλοδοξιών για τα επόμενα δέκα χρόνια.

Ο γενικός στόχος θα υποστηριχθεί από εθνικές δεσμεύσεις σχετικά με τον τρόπο επίτευξης αυτών των επιμέρους στόχων, με έναν ισχυρό μηχανισμό εποπτείας και αξιολόγησης της στρατηγικής, καθώς και με κατάλληλα βήματα χρηματοδότησης και δημιουργίας ικανοτήτων. Η συμφωνία θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης φιλόδοξους και μετρήσιμους στόχους για την αντιμετώπιση της κατάστασης της βιοποικιλότητας και των μοχλών ώθησης της απώλειας βιοποικιλότητας, καθώς και βασικά εργαλεία διευκόλυνσης, όπως η χρηματοδότηση και η απόκτηση καλύτερης γνώσης του αντικειμένου.

Στην Ευρώπη, η ΕΕ δεσμεύεται ρητώς στο πλαίσιο της Νέας Πράσινης Συμφωνίας από τις τρεις προτεραιότητες της νέας στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα: την προστασία της βιοποικιλότητας από μελλοντικούς κινδύνους, την αποκατάσταση βλαβών, όπου αυτές έχουν ήδη προκληθεί, και τη διασφάλιση της ευαισθητοποίησης για τη βιοποικιλότητα ως κεντρικό στοιχείο όλων των σχετικών τομέων πολιτικής.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ είναι σημαντικός υποστηρικτής της προστασίας της βιοποικιλότητας και της βιώσιμης χρήσης φυσικών πόρων. Δεσμεύει περίπου 350 εκατομμύρια ευρώ ετησίως για τη βιοποικιλότητα σε αναπτυσσόμενες χώρες μέσω προγραμμάτων άμεσης εστίασης στη βιοποικιλότητα και προγραμμάτων άλλων τομέων με συνεκτίμηση της βιοποικιλότητας. Το 2018 η ΕΕ χρηματοδότησε π.χ. 66 προστατευόμενες περιοχές σε 27 χώρες της υποσαχάριας Αφρικής.

Η Ευρώπη έχει θέσει προ πολλού τον στόχο ανάσχεσης της παγκόσμιας απώλειας δασών έως το 2030 το αργότερο και της μείωσης της ακαθάριστης αποδάσωσης των τροπικών δασών κατά 50 % έως το 2020. Οι συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου της ΕΕ περιλαμβάνουν κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη με όρους σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα και τα δάση, όπως και την υποχρέωση διασφάλισης της αποτελεσματικής εφαρμογής των περιβαλλοντικών συμφωνιών, όπως της Συμφωνίας των Παρισίων και της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα.

Σύνδεσμοι

Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52011DC0244>

Το Δίκτυο Natura 2000: https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm

Νομοθεσία της ΕΕ για τη φύση: https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/index_en.htm

Σχέδιο δράσης της ΕΕ

https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/communication_en.pdf

Κάποια από τα αναπτυξιακά εγχειρήματα της Ευρώπης https://ec.europa.eu/europeaid/projects-ground_en

Τι μπορώ να κάνω σε προσωπικό επίπεδο;

- ✘ Μίλησε για την απώλεια βιοποικιλότητας.
- ✘ Πρόσεξε τους πόρους που καταναλώνεις.
- ✘ Γίνε μέρος μίας εκστρατείας, για να ενημερωθείς καλύτερα και να βοηθήσεις στη διάδοση αυτών των ιδεών.

Μην απογοητευτείς —ανάλαβε δράση! Αν αρχίσεις με τα πιο ασήμαντα πράγματα, θα είναι πιο εύκολο να συνεχίσεις με πιο φιλόδοξα βήματα. Άρχισε μιλώντας για αυτά τα προβλήματα με την οικογένεια και τους φίλους σου. Θίξε τα ζητήματα αυτά στη δουλειά και στο σχολείο. Έρευνες έχουν δείξει ότι αρκεί ένας μικρός αριθμός αφοσιωμένων και ειρηνικών ανθρώπων για να επέλθουν σημαντικές κοινωνικές αλλαγές —κάποιες φορές αρκεί μόνο το 3,5 % του πληθυσμού!

Άσκησε πίεση στους φορείς χάραξης πολιτικής —οι επιστολές και τα μηνύματα μέσω email ενίοτε έχουν σημαντικό αποτέλεσμα.

Υπάρχουν πολλές δυνατότητες. Άρχισε να σκέφτεσαι το δικό σου αποτύπωμα άνθρακα και τι μπορείς να κάνεις για να το μειώσεις, π.χ. να εγκαταστήσεις θερμομόνωση στο σπίτι σου, να ξανασκεφτείς τον εφοδιασμό σου με ενέργεια, να προτιμάς βιώσιμες μορφές μεταφορών. Σκέψου τα ρούχα που αγοράζεις, ποια χρειάζεσαι όντως και αν πρέπει να είναι καινούργια. Σκέψου τις διακοπές σου. Ίσως προτιμήσεις να επισκεφτείς μόνο ένα μέρος αντί για πολλά. Και σκέψου τα λεφτά σου. Χρησιμοποιεί η τράπεζά σου τις επενδύσεις σου με περιβαλλοντικά υπεύθυνο τρόπο;

Αναζήτησε προϊόντα και υπηρεσίες με τη σήμανση EU Ecolabel, μια σήμανση περιβαλλοντικής αριστείας, η οποία απονέμεται σε προϊόντα και υπηρεσίες που πληρούν υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

Όταν αγοράζεις τρόφιμα, προσπάθησε να προτιμάς τοπικά και εποχιακά προϊόντα. Με αυτόν τον τρόπο περιορίζεις τις κρυφές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από τη μεταφορά και αποθήκευσή τους. Και, αν μπορείς, αγόραζε βιολογικά προϊόντα —τα βιολογικά τρόφιμα περιέχουν λιγότερα υπολείμματα παρασιτοκτόνων, είναι συνήθως πιο φρέσκα, καθώς παράγονται από ντόπιους παραγωγούς. Είναι φιλικότερα προς το περιβάλλον, καθώς οι βιολογικές εκμεταλλεύσεις είναι από τη φύση τους πιο βιώσιμες. Επίσης, εξέτασε το ενδεχόμενο να τρως λιγότερο κρέας —μα ισορροπημένη δίαιτα είναι πολύ πιο φιλική προς το περιβάλλον.

Σκέψου τις καταναλωτικές συνήθειές σου. Η απώλεια βιοποικιλότητας ανάγεται ως επί το πλείστον στη ζήτηση παρθένων πόρων, όπως είναι η ξυλεία και τα υφάσματα. Είσαι μέρος του προβλήματος; Αν προτιμήσεις τα τέσσερα «r» —refuse, reduce, repair, recycle (άρνηση, μείωση, επισκευή, ανακύκλωση)—, τότε ήδη συμβάλλεις στην καταπολέμηση της απώλειας βιοποικιλότητας.

Σύνδεσμοι

https://ec.europa.eu/clima/citizens/tips_en

https://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/brochures/biodiversity_tips/en.pdf

Εκστρατεία του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP) σχετικά με βιώσιμους τρόπους ζωής

<https://medium.com/disruptive-design/introducing-the-anatomy-of-action-a-unep-x-unschool-collaboration-to-activate-sustainable-986f2ec847e0>

